

Motion till riksdagen

1987/88:Jo514

av Ingrid Andersson och Mats O Karlsson (s)
om dricksvattenförsörjningen

Vatten är vårt viktigaste livsmedel. Vi har i Sverige vant oss vid att det varit en självklarhet att det finns god tillgång på vatten av god kvalitet. Men det har hänt en del som visar att så icke är fallet. I motion 1987/88:Jo523 pekade vi på såväl problem med vattenburna infektioner i kommunala vattenledningar som problem med vattenförsörjning i enskilda brunnar. Vi hävdade att det finns ett stort behov av information och rådgivning på området samt att det krävs ett förstärkt samhälleligt ansvar, särskilt vad gäller enskilda vattentäkter.

Det är därför glädjande att statens livsmedelsverk i årets budgetförslag anvisar 800 000 kr. för att förstärka verkets resurser för dricksvattenfrågor. Det pågår också fler aktiviteter för att förbättra situationen.

– Genom personligt engagemang och intresse hos enskilda befattningshavare inom t. ex. Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Sveriges lantbrukskemiska laboratorium (SLL) bedrivs rådgivning och information, som växt fram genom deras stora kontakter med konsumenterna.

– Naturvårdsverket finansierar en försurningsinventering, innefattande försöksverksamhet med statsbidrag till åtgärder mot surt grundvatten i enskilda brunnar.

– De svenska brunnsbörarrorganisationerna arbetar aktivt med kvalitetsfrågor.

– Utbildning sker inom brunnsbörarrorganisationerna och AMU:s regi.

– Ett ökat allmänt intresse för dricksvattenfrågor, bl. a. på grund av försurningsproblematiken, Tjernobylolyckan, Rhenflodens kemikaliepåverkan och flera kommunala vattenburna epidemier, har gjort en rad myndigheter och organisationer aktiva på detta område.

Ytterligare insatser behövs.

Det finns i dag i landet ca 400 000 vattentäkter som betjänar drygt en miljon permanentboende. Av dessa är maximalt ca 150 000 borrhållningar och resterande, ca 250 000, grävda eller utförda på annat sätt. En översiktlig bedömning, grundad på olika undersökningar, är att 10–15 % av de borrhållningarna och 30–40 % av de övriga är i otillfredsställande skick beträffande vattenkvalitet och utförande.

Vattenförsörjningen vid fritidsboende, vilket berör ca två miljoner invånare, baseras på uppskattningsvis 200 000–400 000 brunnar. Det anläggs årligen 8 000–10 000 brunnar, varav uppskattningsvis 6 000–8 000

avser permanentboende, 1 000–2 000 fritidsboende. Ca 5 000 av dessa brunnar föränleds av att man byter sin gamla dåliga brunn mot en ny.

I ekonomiska termer kostar denna nyetablering av brunnar 200–300 milj. kr., varav 100–150 milj. kr. på grundval av att den gamla vattentäkten har dålig vattenkvalitet, dåligt tekniskt utförande eller är påverkad av yttre föroreningar. Till detta kommer kostnader för vattenreningsutrustning. Dessa insatser resulterar dess värre inte alltid i tillräcklig tillgång på bra vatten till kunden/konsumenten. Enskilda konsumenter råkar illa ut.

Den beskrivna verksamheten genomförs i dag huvudsakligen direkt mellan konsument och brunnsbörare. Konsumenten riskerar därvid att komma i ett underläge. Det är t. ex. oklart i vad mån konsumenttjänstlagen kan tillämpas då kriterierna på vad som kännetecknar en godkänd vattentäkt inte är stadfästa. Den enskilde konsumenten behöver enligt vår mening stöd från samhällets olika instanser i större utsträckning än för närvarande.

Det har etablerats kontakter mellan myndigheter och vattenbörningsintressen, men det saknas en systematisk handläggning av frågor rörande de enskildas vattenförsörjning. SGU, livsmedelsverket, konsumentverket, naturvårdsverket, kommunförbundet och analyslaboratorier är exempel på parter som behöver samordnas och som kan utarbeta modell för ett förstärkt samhälleligt ansvar för enskilda vattentäkter.

Ansvaret i stort för vårt vatten är spritt på många olika myndigheter. De lyder dessutom under olika departement, t. ex. livsmedelsverket under jordbruksdepartementet och Sveriges geologiska undersökning under industridepartementet. Detta försvarar att åstadkomma det övergripande ansvar för vårt vatten, som vi anser vara nödvändigt för att vi även i framtiden skall kunna förse Sveriges befolkning med dricks- och bruksvatten i tillräcklig mängd och av god kvalitet.

Vad som nu krävs är enligt vår mening en genomgripande översyn och samordning för att få en helhetssyn på vår vattenförsörjning och ett ökat samhälleligt ansvar när det gäller de enskilda vattentäktarna. Ett direkt uppdrag bör ges till SGU och SLL att svara för information och rådgivning för att permanenta och utveckla den verksamhet som spontant växt fram.

Riksrevisionsverkets nyligen presenterade vattenrapport bekräftar det behov av samhälleliga insatser och samordning som vi efterlyser.

Utöver denna administrativa och ansvarsmässiga samordning mellan myndigheter behövs även ett samlat grepp och en utökning av forskningen kring dricksvattnet. Det är stor skillnad mellan satsning på forskning kring avloppsvatten och konsumtionsvatten. Livsmedelsverket har t. ex. inga egna forskningsmedel i motsats till naturvårdsverket.

Hemställan

Mot. 1987/88

Jo514

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av förstärkt samhällsansvar och samordning av tillsyn och åtgärder inom området vattenförsörjning och vattenkvalitet.

Stockholm den 20 januari 1988

Ingrid Andersson (s)

Mats O Karlsson (s)